

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

AZ EPERJESI SZÉCHENYI - KÖR KÖZLÖNYE.

Szerkesztői iroda: főtca, 203. szám.

Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.

Kiadó-hivatal:

Eperjesi Bank-Egylet könyvnyomdájában Eperjesen.

Ide intézendő minden előfizetés, hirdetés és a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:

Egy évre 4 frt.
Félévre 2 „
Negyedévre 1 „

Hirdetéseket elfogad: Haasenstein és Vogler Budapesten és Bécsben, G. L. Daube m. Frankfurtban.

HIRDETÉSI DÍJ:

háromhasabos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

— Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitár minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adnak. — Bérmentetlen levelek csak ismerős kezekből fogadhatók el.

A törvényhatóság tanácsterméből.

Egyik tisztelt munkatársunk, ki megyénkbeli közbirtokos létére a vidéki állapotok iránt annál is inkább teljesen tájékozva van, mivel hivatalos állásánál fogva minden nap alkalma nyílik a néppel közvetlenül érintkezni s annak vagyoni s gazdasági körülményeivel, valamint hitelviszonyaival behatóan megismerkedni, lapunk mult számainak egyikében megdöbbenő képét tárta fel előttünk a vidéki nép ijesztő mérvben terjedő elszegényedésének, nyomorának és azon inségnek, melynek gyors bekövetkezésétől fájdalom alaposan tartani lehet. — S egy körültekintés a megyében azon szomorú meggyőződésre hoz minket, hogy munkatársunk nem esetelte az állapotokat sötétebb színnel, mint a minőben azok tényleg feltűnnek.

Szomorú idöket élünk! mert nem phrasis az, hogy népünk az éhhalállal lesz kénytelen megküzdeni, ha gyors segély nem érkezik.

A megye alispánja tájékozást szerzett magának ezen állapotokról s hogy a vést elhárítsa, előterjesztést tett a folyó évi rosz termés folytán kilátásban lévő inség enyhítése céljából szükséges intézkedések tárgyában, mely előterjesztés, már kiváló fontossága és sürgös természeténél fogva kiemelkedő mozzanatait képezte a törvényhatósági bizottság f. hó 9-én tartott rendszeres közgyűlésének.

Feszült figyelemmel s élénk érdeklődéssel hallgatták meg a bizottsági tagok az alispán javaslatát s illetőleg az állandó választmány erre vonatkozó véleményes jelentését, mely általánosságban osztatlan tetszéssel lön fogadva.

A javaslat lényege oda irányult, hogy a nép a véginségtől egy, a magas kormánytól kieszközölendő kamatnélküli inség-kölcsön, továbbá több rendbeli közmunkák foganatosítása s az adó lefizetésére nézve kérelmezendő haladékok által megóvassék. A segélynyújtás módozatainak megállapítására egy vegyes bizottság kiküldése hozatott javaslatba.

A javaslat egyes pontjai élénk és érdekes eszmecserere szolgáltattak alkalmat.

Bánó József bizottsági tag nem tartja célszerűnek a kamatnélküli kölcsön osztogatását, mivel ez a népet elbizakodottá tenné és zsidbasztaná benne a munka és szorgalom általi önszegélyezés ösztönét. Indítványa tehát oda terjed, hogy a kölcsön ne ingyenesen, de lehetőleg olcsó kamattal osztható ki. Utal továbbá arra, hogy talán nem volna céliránytalan, ezen ügy elintézését a kisbirtokosok hitelegyesületének ügyével kapcsolatba hozni.

Bujanovics Sándor erre előadja, hogy a kisbirtokosok hitelegyesületével ez ügy kapcsolatba hozni nem lehet, mivel ezen intézet még csak az alakulás stádiumában van. De ha a központ már megvolna is, a kisbirtokosok hitelegyesületével csak akkor lehetne ez ügy tekintetében érintkezésbe lépni, ha az előleg-egyletek már megvolnának alakulva, a mi még huzamosabb időt veend igénybe.

Egyébiránt ismerve népünk viszonyait, a kisbirtokosok hitelegyesületétől nem lehetne a baj elhárítását vagy megszüntetését várni;

nem pedig azért, mivel a jelzálogi biztosítás melletti kölcsönök kieszközölése sok nehézséggel jár, másrészt pedig igen hosszadalmas.

Az alispán alaposnak ismeri el Bánó József megjegyzését s a maga részéről is célszerűbbnek tartja, ha a kölcsönök némi olcsó kamattal mellett fognak kiosztatni.

Korányi nézete oda irányul, hogy nem csupán a telkesek lennének ilyen kölcsönökben részesítendők, hanem a zsellérek is, kiknek állapota még sokkal nyomasztóbb, mint amazoké.

Id. Hedry Ernő utal arra, hogy tartani lehet attól, hogy a kölcsön egymagában nem lesz elegendő a baj megszüntetésére, mert a jelenlegi inség sokkal nagyobb, mint volt az 1846-ki és 1857-ik évi, a mikor szintén hasonló kölcsönök lettek igénybe véve. Példaként felhozta, hogy az árpa sok vidéken félmagot sem hozott, míg népünk főtápláléka a burgonya annyira roszul termett, hogy a készlet már ez ideig is csaknem végkép elfogyott. Másfelől a munkának és szorgalomnak semmi tere, úgy, hogy egy munkaképes ember 15—20 krt is alig kereshet naponta. Ily körülmények között míg egyrészt a kölcsönök visszafizetése felette sok nehézséggel járna, addig másrészt az ország zilált anyagi helyzete is nagyon kétségessé teszi, vajjon képesek leszünk-e olyan kölcsönt nyerhetni, mely a nyomor megszüntetésére elegendő lenne. Gondoskodni kell tehát egyéb segélyforrásokról is s nevezetesen munkáról. Szegeden és a Tiszavidéken jelenleg sok munka lévén, a kormány megkérendő lenne oly intézkedés iránt, hogy megyénkbeli emberek, ha a mondott helyeken munkavállalás végett jelentkeznek, ott különös figyelembe vétesenek.

Péchy Zsigmond alispán megnyugtatóul megjegyzi, hogy ezen körülmény nem kerülte ki figyelmét s épen ez oknál fogva felterjesztést tett a nmltsgu m. kir. belügyministeriumhoz az iránt, hogy figyelembe véve a megyénkbeli nép inségét s a tömeges kivándorlásokat Amerikába, célszerű lenne intézkedni az ország határain belül lévő azon helyek megjelölése tekintetében, hol munkaképes emberek foglalkozásra szert tehetnének a nélkül, hogy ki lennének téve megcsalattatásoknak és ágensek általi félrevezettének. A kormány részéről ez irányban még nem érkezett ez ideig válasz, azonban az minden nap várható.

Dr. Schmidt Gyula nem tartja célszerűnek az inség-kölcsönt a mint az javaslatba hozatott, mert a kölcsönfelvétel annak visszafizetését involválja; az adósságcsinálás pedig oly mérvben harapódzott el, hogy nem kívánatos azt még terjeszteni. Egyébiránt, ha a kölcsön felvétele határozatba megy, tanácsosabbnak és célszerűbbnek tartja, a helyi piacot venni igénybe s ne idegen tőkét hozni be a megyébe, melyeket előbb-utóbb visszafizetni kell; ajánlja ezen indítványát már annál is inkább, mivel kétséget nem szenved, hogy a tervbe vett kölcsön helyben épen oly olcsón volna megszerezhető, mint a kormánytól.

Kubinyi Albert nem tartja helyesnek azt, ha alkalmat nyújtunk és megkönnyebbitjük

népünknek azt, hogy köréből nagyobb mérvű kivándorlások történjenek. Mert a tapasztalás azt tanúsítja, hogy épen az erőteljes, munkaképes férfiak, kik egyszersmind családjaik fentartói, szoktak kivándorolni, a mi csak hátrányunkra lehet.

Dr. Mosánszky Győző pártolja dr. Schmidt Gyula nézetét, mert nincs garancia arra nézve, hogy az illető telkesek a kölcsönt produktíve beruházzák, sőt ellenkezőleg, könnyen elbizakodottá teszi a népet s elszoktatja a munkától. A kivándorlásokat illetőleg nem osztozik Kubinyi nézetében, mert a mindennapi tapasztalás tanúsítja, hogy sok kivándorlott telkes idegen földről segélyezi családját, s sok esetben keres annyit, hogy telket tehermentessé teszi s családja viszonyait rendezzi.

Az eszmecsere a tárgyat ekként minden oldalról megvilágítván, az állandó választmány véleménye a fent jelzett módosítással egész terjedelmében elfogadhatott.

Kétséget nem szenved, hogy a bizottság ezen határozatára égető szükség volt s minden esetre lehet reményünk arra, hogy az gyümölcsét, szegény s a véginséggel szemben lévő népünk javára meg is fogja teremni, a mit mindnyájan szívből óhajtunk.

Városi közlemények.

Oly üzletekre vonatkozó iparigazolványok tekintetében eljárásra nézve, melyeknek folytatása építkezéssel jár, a belügyminister következő körrendeletet adott ki.

Egy felmerült concret eset alkalmából az 1872. évi VIII. t. c. intézkedéseinek egy jelentékenyebb hégagára hívom fel a törvényhatóság figyelmét. Az említett törvény cikk 12. §-a szerint, ha valamely üzlettel oly építkezések vannak kapcsolatban, melyeknek létesítése szabályszerű építési engedélytől függ: az építészeti szempontból szükséges tárgyalás a telep engedélyezés iránti tárgyalással lehetőleg egy időben tartandó meg. A törvény ezen helyes intézkedése azonban csak az ipartörvény 8. és következő §-ai értelmében telep-engedélyezési eljárás alá eső üzletekre vonatkozik, következésképp oly üzletekre, melyek gőzerővel működnek s általában építkezéssel járnak ugyan, de az ipartörvény 8 §-ában nem érintetnek, ki nem terjed.

A törvény ezen hiánya mellett lehetővé válik az után ama vizátság, hogy utóbb említett üzletekre nézve az iparhatósági igazolvány kiszolgáltatása és az építkezési engedély megadása egymástól függetlenül történik, sőt az építési engedély az esetben az iparhatósági igazolvány kiszolgáltatása előtt adatik ki; minek ismét igen sok esetben az a következménye, hogy, a bár jóhiszeműleg, de az iparhatósági igazolvány kinyerése előtt fogantatva vett építkezés, ha az iparhatósági igazolvány később törvényes alapon megtagadtatik, az abba fektetett tőkével együtt kárba veszt. Az iparos osztályt ily károsodásoktól megóvándó, a magyar kir. földmivélés, ipar és kereskedelemügyi minister ural egyetértőleg felhívom tehát a törvényhatóságot, hogy építészeti ügyek elintézésére hivatott közegeit utasítsa, miképp azok oly üzletek fellátásánál, melyekhez iparhatósági igazolványon kívül építési engedély is szükséges, az építési engedélyt lehetőleg az iparhatósági igazolvánnyal egyidejűleg adják ki, de azt megelőzőleg semmi esetre ki ne szolgáltatassák.

Budapestben 1879. évi szeptemberhő 1-én. — A minister megbízásából Lukács György s. k., ministeri tanácsos.

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

AZ EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR KÖZLÖNYE.

Szerkesztői iroda: főtca, 203. szám.

Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.

Kiadó-hivatal:

Eperjesi Bank-Egylet könyvnyomdájában Eperjesen.

Ide intézendő minden előfizetés, hirdetés és a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:

Egy évre 4 frt.
Félévre 2 „
Negyedévre 1 „

Hirdetéseket elfogad: Haasenstein és Vogler Budapesten és Bécsben, G. L. Daube m. Frankfurtban.

HIRDETÉSI DIJ:

háromhasábos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

— Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitlter minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adatnak. — Bérmentelen levelek csak ismerős kezektől fogadtatnak el.

A törvényhatóság tanácsterméből.

Egyik tisztelt munkatársunk, ki megyénkbeli közbirtokos létére a vidéki állapotok iránt annál is inkább teljesen tájékozva van, mivel hivatalos állásánál fogva minden nap alkalmat nyíl a néppel közvetlenül érintkezni s annak vagyoni s gazdasági körülményeivel, valamint hitelviszonyaival behatóan megismerkedni, lapunk mult számainak egyikében megdöbbenő képét tárta fel előttünk a vidéki nép ijesztő mérvben terjedő elszegényedésének, nyomorának és azon inségnek, melynek gyors bekövetkezésétől fájdalom alaposan tartani lehet. — S egy körültekintés a megyében azon szomorú meggyőződésre hoz minket, hogy munkatársunk nem esetelte az állapotokat sötétebb színnel, mint a minőben azok tényleg feltűnnek.

Szomorú idöket élünk! mert nem phrasis az, hogy népünk az éhhalállal lesz kénytelen megküzdeni, ha gyors segély nem érkezik.

A megye alispánja tájékoztatást szerzett magának ezen állapotokról s hogy a vést elhárítsa, előterjesztést tett a folyó évi rosz termés folytán kilátásban lévő inség enyhítése céljából szükséges intézkedések tárgyában, mely előterjesztés, már kiváló fontossága és sürgős természeténél fogva kiemelkedő mozzanatait képezte a törvényhatósági bizottság f. hó 9-én tartott rendszeres közgyűlésének.

Feszült figyelemmel s élénk érdeklődéssel hallgatták meg a bizottsági tagok az alispán javaslatát s illetőleg az állandó választmány erre vonatkozó véleményes jelentését, mely általánosságban osztatlan tetszéssel lön fogadva.

A javaslat lényege oda irányult, hogy a nép a végségtől egy, a magas kormánytól kieszközölendő kamatnélküli inség-kölcsön, továbbá több rendbeli közmunkák foganatosítása s az adó lefizetésére nézve kérelmezendő haladékok által megóvassék. A segélynyújtás módozatainak megállapítására egy vegyes bizottság kiküldése hozatott javaslatba.

A javaslat egyes pontjai élénk és érdekes eszmecserére szolgáltattak alkalmat.

Bánó József bizottsági tag nem tartja célszerűnek a kamatnélküli kölcsön osztogatását, mivel ez a népet elbizakodottá tenné és zsidbasztaná benne a munka és szorgalom általi önszegélyezés ösztönét. Indítványa tehát oda terjed, hogy a kölcsön ne ingyenesen, de lehetőleg olcsó kamattal osztható ki. Utal továbbá arra, hogy talán nem volna céliránytalan, ezen ügy elintézését a kisbirtokosok hitelegyesületének ügyével kapcsolatba hozni.

Bujanovics Sándor erre előadja, hogy a kisbirtokosok hitelegyesületével ez ügyet kapcsolatba hozni nem lehet, mivel ezen intézet még csak az alakulás stádiumában van. De ha a központ már megvolna is, a kisbirtokosok hitelegyesületével csak akkor lehetne ez ügy tekintetében érintkezésbe lépni, ha az előleg-egyletek már megvolnának alakulva, a mi még huzamosabb időt veend igénybe.

Egyébiránt ismerve népünk viszonyait, a kisbirtokosok hitelegyesületétől nem lehetne a baj elhárítását vagy megszüntetését várni;

nem pedig azért, mivel a jelzálogi biztosítás melletti kölcsönök kieszközlése sok nehézséggel jár, másrészt pedig igen hosszadalmas.

Az alispán alaposnak ismeri el Bánó József megjegyzését s a maga részéről is célszerűbbnek tartja, ha a kölcsönök némi olcsó kamattal mellett fognak kiosztatni.

Korányi nézete oda irányul, hogy nem csupán a telkesek lennének ilyen kölcsönökben részesítendők, hanem a zsellérek is, kiknek állapota még sokkal nyomasztóbb, mint amazoké.

Id. Hedry Ernő utal arra, hogy tartani lehet attól, hogy a kölcsön egymagában nem lesz elegendő a baj megszüntetésére, mert a jelenlegi inség sokkal nagyobb, mint volt az 1846-ki és 1857-ik évi, a mikor szintén hasonló kölcsönök lettek igénybe véve. Példaként felhossa, hogy az árpa sok vidéken félmagot sem hozott, míg népünk főtápláléka a burgonya annyira roszul termett, hogy a készlet már ez ideig is csaknem végkép elfogyott. Másfelől a munkának és szorgalomnak semmi tere, úgy, hogy egy munkaképes ember 15—20 krt is alig kereshet naponta. Ily körülmények között míg egyrészt a kölcsönök visszafizetése felette sok nehézséggel járna, addig másrészt az ország zilált anyagi helyzete is nagyon kétségessé teszi, vajjon képesek leszünk-e olyan kölcsönt nyerhetni, mely a nyomor megszüntetésére elegendő lenne. Gondoskodni kell tehát egyéb segélyforrásokról is s nevezetesen munkáról. Szegeden és a Tiszavidéken jelenleg sok munka lévén, a kormány megkérendő lenne oly intézkedés iránt, hogy megyénkbeli emberek, ha a mondott helyeken munkavállalás végett jelentkeznek, ott különös figyelembe vétesenek.

Péchy Zsigmond alispán megnyugtatóul megjegyzi, hogy ezen körülmény nem kerülte ki figyelmét s épen ez oknál fogva felterjesztést tett a nmltsu m. kir. belügyministeriumhoz az iránt, hogy figyelembe véve a megyénkbeli nép inségét s a tömeges kivándorlásokat Amerikába, célszerű lenne intézkedni az ország határain belől lévő azon helyek megjelölése tekintetében, hol munkaképes emberek foglalkozásra szert tehetnének a nélkül, hogy ki lennének téve megcsalattatásoknak és ágensek általi félrevezettetnének. A kormány részéről ez irányban még nem érkezett ez ideig válasz, azonban az minden nap várható.

Dr. Schmidt Gyula nem tartja célszerűnek az inség-kölcsönt a mint az javaslatba hozatott, mert a kölcsönfelvétel annak visszafizetését involválja; az adósságcsinálás pedig oly mérvben harapódzott el, hogy nem kívánatos azt még terjesztetni. Egyébiránt, ha a kölcsön felvétele határozatba megy, tanácsosabbnak és célszerűbbnek tartja, a helyi piacot venni igénybe s ne idegen tőkét hozni be a megyébe, melyeket előbb-utóbb visszafizetni kell; ajánlja ezen indítványát már annál is inkább, mivel kétséget nem szenved, hogy a tervbe vett kölcsön helyben épen oly olcsón volna megszerezhető, mint a kormánytól.

Kubinyi Albert nem tartja helyesnek azt, ha alkalmat nyújtunk és megkönnyebbitjük

népünknek azt, hogy köréből nagyobb mérvű kivándorlások történjenek. Mert a tapasztalás azt tanúsítja, hogy épen az erőteljes, munkaképes férfiak, kik egyszersmind családjaik fentartói, szoktak kivándorolni, a mi csak hátrányunkra lehet.

Dr. Mosánszky Győző pártolja dr. Schmidt Gyula nézetét, mert nincs garancia arra nézve, hogy az illető telkesek a kölcsönt produktíve beruházzák, sőt ellenkezőleg, könnyen elbizakodottá teszi a népet s elszoktatja a munkától. A kivándorlásokat illetőleg nem osztozik Kubinyi nézetében, mert a mindennapi tapasztalás tanúsítja, hogy sok kivándorlott telkes idegen földről segélyezi családját, s sok esetben keres annyit, hogy telket tehermentessé teszi s családja viszonyait rendezzi.

Az eszmecsera a tárgyat ekként minden oldalról megvilágítván, az állandó választmány véleménye a fent jelzett módosítással egész terjedelmében elfogadtatott.

Kétséget nem szenved, hogy a bizottság ezen határozatára égető szükség volt s minden esetre lehet reményünk arra, hogy az gyümölcsét, szegény s a végséggel szemben lévő népünk javára meg is fogja teremni, a mit mindnyájan szívből óhajtunk.

Városi közlemények.

Oly üzletekre vonatkozó iparigazolványok tekintetében eljárásra nézve, melyeknek folytatása építkezéssel jár, a belügyminister következő körrendeletet adott ki.

Egy felmerült concret eset alkalmából az 1872. évi VIII. t. c. intézkedéseinek egy jelentékenyebb hégazára hívom fel a törvényhatóság figyelmét. Az említett törvény cikk 12. §-a szerint, ha valamely üzlettel kapcsolatos építkezések vannak kapcsolatban, melyeknek létesítése szabályszerű építési engedélytől függ: az építészeti szempontból szükséges tárgyalás a telep engedélyezése iránti tárgyalással lehetőleg egy időben tartandó meg. A törvény ezen helyes intézkedése azonban csak az ipartörvény 8. és következő §-ai értelmében telep-engedélyezési eljárás alá eső üzletekre vonatkozik, következésképp oly üzletekre, melyek gőzerővel működnek s általában építkezéssel járnak ugyan, de az ipartörvény 8 §-ában nem érintetnek, ki nem terjed.

A törvény ezen hiánya mellett lehetővé válik az után ama vizátság, hogy utóbb említett üzletekre nézve az iparhatósági igazolvány kiszolgáltatása és az építkezési engedély megadása egymástól függetlenül történik, sőt az építési engedély az esetben az iparhatósági igazolvány kiszolgáltatása előtt adatik ki; minek ismét igen sok esetben az a következménye, hogy, a bár jóhiszeműleg, de az iparhatósági igazolvány kinyerése előtt fogantatva vett építkezés, ha az iparhatósági igazolvány később törvényes alapon megtagadtatik, az abba fektetett tőkével együtt kárba veszt. Az iparos osztályt ily károsodásoktól megóvándó, a magyar kir. földmívelés, ipar és kereskedelemügyi minister ural egyetértőleg felhívom tehát a törvényhatóságot, hogy építészeti ügyek elintézésére hivatott közegeit utasítsa, miképp azok oly üzletek felállításánál, melyekhez iparhatósági igazolványon kívül építési engedély is szükséges, az építési engedélyt lehetőleg az iparhatósági igazolvánnyal egyidejűleg adják ki, de azt megelőzőleg semmi esetre ki ne szolgáltatassák.

Budapesten 1879. évi szeptemberhó 1-én. — A minister megbízásából Lukács György s. k., ministeri tanácsos.

Aufnahme durch die Gemeinde in Aussicht gestellt wird;

3. seit fünf Jahren ununterbrochen im Lande wohnt;

4. unbefohlener Vorlebens ist;

5. soviel Vermögen oder eine solche Erwerbsquelle besitzt, wovon er nach den Umständen seines Wohnortes sich und seine Familie erhalten kann;

6. seit fünf Jahren in die Liste der Steuerzahler aufgenommen ist.

§. 9. Befußt Verleihung der ungarischen Staatsbürgerchaft ist das gehörig instruirte Gesuch an jenes Munizipium, beziehungsweise in der Militärgränze an jenes Bezirksamt oder an jenen Stadtmagistrat zu richten, in dessen Gebiete, beziehungsweise Bezirk, der Gesuchsteller wohnhaft ist.

§. 10. Die im §. 9 bezeichnete Behörde prüft das Gesuch sammt Beilagen, weist eventuell den Gesuchsteller zur Ergänzung der fehlenden notwendigen Dokumente an und erbittet in jenem Falle, wenn gegen Form oder Inhalt dieser Dokumente ein Bedenken aufsteht, von der betreffenden Behörde Aufklärung und ununterbreitet die Akten in Begleitung eines motivirten Gutachtens dem Minister des Innern, beziehungsweise dem kroatisch-slavonischen Banus oder der Landesbehörde der Militärgränze.

(Schluß folgt.)

Tagesneuigkeiten.

Die Sanitätsverhältnisse unserer Stadt haben sich — wie wir im Berichte des Stadtphysikus lasen — im Laufe des dritten Quartals günstig gestaltet, inwiefern nicht nur der allgemeine Krankenstand sich verminderte, sondern auch die Zahl der Todesfälle eine verhältnismäßig geringere war.

In den Monaten August und September ereigneten sich mehrere Wechselfieberfälle, jedoch mit günstigem Verlaufe. Sonstige epidemische oder akute Erkrankungsfälle kamen nicht vor. Die Zahl der Geburten belief sich auf 37, darunter 19 männlichen und 18 weiblichen Geschlechtes, außerdem wurden todtgeboren 1 Knabe und 4 Mädchen.

Die Zahl der Mortalitäten betrug 17 u. 3 verstarben 9 Individuen männlichen und 8 weiblichen Geschlechtes.

Die Zahl der Geburten war daher um 20 größer als jene der Todesfälle.

Im städtischen Krankenhause wurden im Laufe des Vierteljahres 72 Kranke behandelt.

Keine Bettler mehr! Das in Betreff der Abschaffung des Bettelwesens dekretirte städtische Statut wurde von der Jurisdiktion gutgeheißen und wird somit bereits mit Anfang des künftigen Jahres in Wirksamkeit treten.

Die Congregation des Komitats-Ausschusses, welche wir in der vorigen Nummer anzeigten — vorgestern eröffnet wurde, war reich an interessanten Gegenständen.

Das lebhafteste Interesse und eine längere, eingehendere Debatte rief jene Motion des Vicegespanes und beziehungsweise das darauf bezügliche Gutachten des Permanenz-Ausschusses hervor, in welchem beantragt wurde, zur Linderung der fürchterlichen Noth, welchem unser Landvolk in Folge der mißrathenen Ernte angesetzt sein wird, von der Regierung eine Anleihe zu erwirken.

Es erhoben sich die meisten Stimmen für, aber auch einige dagegen. Das Resultat war, das der Antrag schließlich angenommen wurde.

Des Ferneren wurde ein Beschluß gefaßt, in Gemäßheit dessen die Gemeinde-Zuschläge der einzelnen Gemeinden in ein richtigeres Verhältnis gebracht werden.

Die Stelle eines städtischen Bau-Ingenieurs, welche noch im Jahre 1876 systemisirt wurde bis jetzt aber unbesetzt blieb, wird in Gemäßheit eines darauf bezüglichen Beschlusses der Stadtrepräsentanz besetzt werden, u. z. solcherweise, daß dem zu erwählenden Bau-Ingenieur zugleich die Verpflichtung obliegen wird, die Stelle eines Zeichenlehrers in der städtischen Gewerbeschule zu bekleiden.

Der Bau-Ingenieur erhält ein Jahresgehalt von 600 fl., außerdem jährlich 6 Meterklasten Brennholz. Es ist demselben ferner anheimgestellt Privat-Praxis auszuüben, inwiefern dieses ohne Beeinträchtigung der amtlichen Pflichten thunlich ist.

Der Konkurs auf diese Stelle ist seitens des Stadtmagistrates bereits ausgeschrieben und sind diesfällige Gesuche, in denen die Fach- und Sprachkenntnisse nachzuweisen sind bis zum 16. November l. J. beim Bürgermeistern einzureichen.

Wer damit vertraut ist, welche Schwierigkeiten sich der Behörde in Ermanglung eines tüchtigen Fachmannes in Bezug auf die praktische Durchführung des Baustatutes und der Beaufsichtigung der genehmigten Bauten sozusagen täglich naturgemäß entgegenstellen, der wird es zu beurtheilen wissen, von welcher Wichtigkeit die Befegung der Bau-Ingenieur-Stelle ist, ganz abgesehen davon, daß es wahrlich an der Zeit ist, auch unsere Zeichenschule dergestalt einzurichten, daß die industrielle und gewerbliche Jugend in derselben, was das so unerläßliche fachliche Zeichnen anbelangt einer entsprechenden Ausbildung theilhaftig werden kann.

Wir wollen denn auch hoffen, das der ausgeschriebene Konkurs ein ebenso erfreuliches Resultat aufweisen wird, wie es der bezüglich der in unserer Stadt durchzuführenden Ingenieur- und hydraulischen Arbeiten ausgeschriebene thatsächlich aufzuweisen hatte.

Gegen die Junggefallen. Der Generalrath der Rhone hat folgende Resolution wegen Besteuerung der Junggefallen angenommen: „In Erwägung, daß das Jölibat gegen die Natur ist und die Vorsehung allen Cristirenden das Gesetz auferlegt hat, geboren zu werden, zu gebären und zu sterben... daß es die Junggefallen, Militärs, Seeleute, Juristen und Männer aller Lebensrichtungen sind, welche alle Staaten mit korrupten Ansichten und schlechter Moral erfüllen; daß Kirchenmänner, Trappisten und die ganze sogenannte höhere Welt unheilbar der Schwelgerei und Schamlosigkeit, welche schlimmer als der Tod ist, ergehen sind — wird beschloffen: die Unterstützung verlassener Kinder wird bostritten durch Abzug eines Viertels der Gage oder Pension eines jeden Angestellten oder Pensionärs, welcher Junggefelte ist und in dem Departement der Rhone wohnt, und dem bescheidensten bis zum höchsten Beamten welcher der Armee, der Magistratur oder irgend einer andren öffentlichen Verwaltung angehört hat oder noch angehört.“

Die Wechsel-Fähigkeit. Da von manchen Seiten Stimmen laut wurden, welche einen Erfolg der etwa gegen den Wucher zu ergreifenden Maßregeln nur dann in Aussicht stellten, wenn zugleich die Fähigkeit sich wechselrechtlich verpflichten zu können, beschränkt und so die Umgehung der Wucherverbote mittelst Wechselgeschäften verhindert würde, hat das Präsidium des Budapester Handels- und Wechselgerichtes die Erhebung von statistischen Daten angeordnet, um zu ersehen, wie weit die Behauptung begründet sei, daß von den einlangenden Wechselklagen der größte Theil gegen Nichtkaufleute, also gegen solche Personen gerichtet sei, die eigentlich des Wechselcredits nicht bedürftig sind und die Wechselform nur zur Kontrahierung von wucherischen Anleihen in Anspruch nehmen. Nach diesen Erhebungen werden bei dem genannten Gerichtshofe von Anfang April d. J. bis Ende Juli d. J. 3816 Wechselklagen eingereicht, von welchen 1450 gegen Kaufleute, 828 gegen Beamte verschiedener Kategorien, 34 gegen Offiziere, 279 gegen Grundbesitzer und 1225 gegen Andere Individuen gerichtet waren. Die Wechselklagen gegen Frauen sind nicht ausgehoben, da diese nur joradisch vorkommen.

Plaudereien.

Trüb und dunkel ziehen die Wolken über den Horizont; die goldene Sonne, welche uns so freundlich zugelacht, hat sich von uns wieder auf längere Zeit verabschiedet, und die allabendlich über Berg und Thal aufsteigenden düstern Nebelschatten verlegen uns im Geiste in das Reich Ossiänischer Poesie.

Und wie der Natur, so hat sich auch der Gemüther eine düstere Stimmung bemächtigt. Der Boden scheint unter unseren Füßen glühend geworden zu sein, denn ganze Schaaeren unseres Landvolkes verlassen den alten heimathlichen Heerd, um nach jenem mit dem Reize der Ferne und Neuheit ausgestatteten Eldorado zu ziehen, wo nach der Ansicht so vieler gebratene Tauben dollargelockt umherfliegen; nach jener neuen Welt, deren Neuheit seit Kolumbus's Zeiten nachgerade alt geworden, deren Ufer aber den Europäern trotz dem noch immer verlockend und verführerisch zuwinken, weil zwischen jenem Welttheile und unserem altersschwachen Europa die Wogen des unermesslichen Ozean schäumen und brausen.

Daß es aber doch nicht so leicht ist, sich von Allem zu trennen, was Einem lieb gewesen, das beweisen jene herzerkütternden Abschiedsreden, deren Mittelpunkt die Auswanderer bilden.

Ueberhaupt beginnt bereits Alles auszuwandern. Die dagewesenen Gelder haben den Anfang gemacht, der Sommer ist nachgefolgt, der Herbst bereitet sich schon auch vor, Abschied von uns zu nehmen und die Gastwirthe haben schon auch zum größten Theil die Bade- und Vergnügungsorte verlassen, wo unsere guten Eperieser sich wöchentlich einmal aufzudisputiren versuchten, daß die Zeiten endlich doch nicht so schlecht seien, wie sie sind.

Einsam und verlassen stehen nun in Czemethe die Tannen des „Olymp“, wo statt Jupiter und der Götinnen nunmehr gehobte Eber ihren Aufenthalt nehmen werden. Im Saale von Biliczberg hingegen spaziert vielleicht gerade ruhig und ungenirt ein Mäuschen und wundert sich über die furchtbare Leere und Stille die da herrscht, wo der braune Muster seiner Geige noch vor Kurzem herzinnige Weisen und stürmische Klänge entlockt, mit welcher letzteren sich das geheimnißvolle Rauschen von Damenkleidern und das mitunter donnernde Gestampfen einer animirten Galoppade vermischte.

Alles ist still, traurig und stumm, nur im schwarzen Aler und auf dem Szentandrásy'schen Hause wird gehämmert, gezimmert, gepoltert und geklopft, allwo jetzt an den riesigen Dachstuhl gearbeitet wird. Das Gerüste hebt sich bereits zu den Wolken empor und blickt neugierig umher, als wollte es die stumme Frage riskiren, ob es menschlich sei, so lange ohne Schutz und Gewand nackt dem Winde und Stürme preisgegeben zu sein.

Nun, lange wird es schon nicht mehr währen, und das Zähnelappern der unendlich langen Balken wird aufhören; heute morgen erhalten sie ihr rothes Kleid und werden sich bis dahin hoffentlich keinen Rheumatismus zuziehen.

In den Nebenlokalitäten des Redoutensaales hat vorläufig der Székényi-kör seinen Sitz aufgeschlagen. Comfortable Möbel und nicht bloß englische Zeitungen empfehlen sich den stets zahlreicher werdenden Frequentanten zur angenehmen Benützung, was nicht zu unterschätzen ist, wenn wir bedenken, daß der

Corso öde und menschenleer dasteht, weil es nun mit den Spaziergängen zu Ende ist.

Bald wird in den Vereinsräumlichkeiten ein noch regeres und abwechslungsreicheres Leben herrschen. Zarte Finger werden die Tasten des vorzüglichen Flügel in Bewegung setzen, die Saiten werden abermals nach Noten erzittern; interessante Gegenstände werden vorleistungsweise behandelt werden; es wird deklamirt, musizirt, concertirt und Theater gespielt, und werden wir uns daher im Laufe dieser Saison ebenso wohl und behaglich fühlen, wie voriges Jahr, da wir dem Székényi-kör so zahlreiche genußvolle Abende zu verdanken hatten.

Im Szóvárosi Dilettanten-Theater findet zum Vortheile der dortigen Feuerwehr nach genau einjähriger Pause die erste Dilettantenvorstellung statt, welche — in Erwägung der angenehmen Reminiszenzen die sich an die Szóvárosi Theaterabende knüpfen — ohne Zweifel vor gut besuchten Hause in Szene gehen dürfte.

Zur Aufführung gelangt außer dem unterhaltenen Schwanke „Diesöség bajjal jár“, das seine einaktige Lustspiel: „Aus Vorsicht“.

Schon auch der Titel dieses letzteren Stückes ist umfomehr zeitgemäß, da es bei der jetzigen wandelbaren Witterung angemessen erscheint, „aus Vorsicht“ für alle Fälle einen Mantel, oder wenigstens einen Regenschirm mitzunehmen, mit welchen Gegenständen wir ohnehin eine dauernde Allianz abzuschließen haben werden, welche ohne Zweifel nicht minder aufrichtig und eng sein wird, als jene, die zwischen Bismarck und Andrássy zu Stande kam.

Dann werden wir uns bald nach gutem Brennholz umschauen müssen und mit Defen und sonstigen Heizungsapparaten eine neue Liaison eingehen.

Wie traulich und gemüthlich wird es dann sein, bei einer Tasse Thee und dem dampfenden Esibuk, in das knisternde und prasselnde Kaminfeuer zu blicken, um über Vieles und Jenes nachzufinnen.

Der Gott des Traumes senkt sich langsam zu uns hernieder; Alles um uns erscheint uns allmählig in rosenfarbenem Lichte, selbst die einzulöfenden Wechsel gewinnen den Anstrich, als wären sie auf Lilien- oder Weichenblätter geschrieben, er fächelt uns mit seinem Flügel wonnige Traumbilder zu, und schläfert uns in wintertlicher Seeligkeit völlig ein, indem er uns die liebliche, prickelnde Melodie jener netten Romanze zusaufelt:

„Einst herrscht in fernen Landen
Ein liebenswürdiger Prinz,
Für den gar warm empfanden
Die Damen der Provinz.“ —

Ahmed.

Fruchtpreise vom 10. Oktober 1879.

Woggen per 100 Kilogr.	fl.	8.25	8.50
Weizen „ 100 „	„	10.75	11.75
Gerste „ 100 „	„	6.75	7.50
Paste „ 100 „	„	4.75	5.25
Haas „ 100 „	„	7.50	—
Erbisen „ 100 „	„	8.50	10.50
Linien „ 100 „	„	9.—	12.—
Erbsen „ 100 „	„	—	—
Erbsen „ 100 „	„	4.—	—

Die in Ofen am 4. Oktober gehobene Zahlen:
60, 28, 74, 80, 86.

Die nächste Ziehung ist am 18. Oktober 1879.

Die in Prag am 8. Oktober gehobenen Zahlen:
59, 89, 10, 41, 47.

Die nächste Ziehung ist am 22. Oktober 1879.

Felelős szerkesztő: Kyss Géza.

Kiadó-tulajdonos: Az Eperjesi Bankgyűlet.

4470. kig. sz.

177 1—2

Pályázati hirdetmény.

Eperjes szab. kir. város közönsége a rendszerezett de eddig betöltetlen városi építési s illetőleg építész-mérnöki állomásnak akkénti betöltését elhatározván, hogy a megválasztandó építész egyuttal a városi iparos tanoda rajzmesteri teendőit is teljesítse, ezen állomás betöltésére ezennel pályázat hirdetetik.

Az állomással összekötött javadalmazás: évi 600 frtnyi fizetés és 6 méteröl tűzifa járandóság, megjegyeztetvén, hogy a megválasztandó építész-mérnök — mennyiben az hivatala kötelmeinek hátránya nélkül történhetik — magán gyakorlatot is folytathat.

A szakképzettség és nyelvismeretek begyozolásával felszerelt folyamodványok f. évi november 16-ig a városi polgármesteri hivatalnál nyujtandók be.

Eperjes ááros tanácsa 1879. okt. 7-én tartott üléséből.

VILLA

176

von mehreren Zimmern, schattigen, schönen Obstgarten, Lusthaus, Stall, und Brunnen, ist zu vermieten — Näheres beim Möbelhändler H. Pick, Hauptgasse Nr. 23.

Az Eperjesi Bankegyletnél

elhelyezett betéti tőkék **1880. év január 1-től** csak **5 százalékkal** fognak kamatoztatni, miről a t. cz. betevők azon hozzáadással értesítettnek, miszerint be nem egyezések esetén a felmondást ideje korán bejelentésük. — Ugyan a fent kitett naptól fogva a váltó és zálogok kamatja egy százalékkal lesz állítatott.

Eperjes, 1879. október 3-án.

172 2-3

Az igazgatóság.

Der Eperieser Bankverein

wird vom **1 Januar 1880** sämtliche Einlagen nur mit **5% verzinzen**, wobei die p. t. Einlager mit den Bemerkungen verständigt werden, daß sie, im Falle ihnen die obige Verzinsung nicht convenirt, die Kündigung rechtzeitig vornehmen wollen. — Auch wurde beschlossen vom oben angeführten Tag an, den Zinsfuß bei Wechseln und Pfänder um **1%** herabzusetzen.

Eperies, den 3-ten Oktober 1879.

Die Direction.

Piller-Peklénben a Svinka folyón felállított három kerekü örlő malom, három kender törővel 1880. évi január 1-től három vagy több évre bérbe adandó. — Közelebbi felvilágosítást nyújt alólírott tulajdonos Piller-Peklénben ut. posta Eperjes.

175 1-3

Piller Kálmán.

Hausverkauf.

Das auf der Eperieser Hauptgasse neben der großen Kaserne gelegene, den Erben **Johanna Thein's** gehörige **Haus Nr. 258** ist aus freier Hand zu verkaufen.

Näheres bei Advokat **Robert Kyss** zu erfragen.

173 2-2

Árverési hirdetés.

Kis-Szeben város, Orkuta helység, és Nagy-Sáros község bor és hus fogyasztási adó beszedési joga az 1880, esetleg 1881 és 1882. évre nyilvános árverés útján haszonbérbe adadni fog.

Az árverés **1879. évi októberhó 13-án délelőtti 10 órakor** az eperjesi kir. pénzügyőri biztosság hivatalos helyiségében fog megtartani.

A berleti feltételek a biztosságnál az árverés előtt is, a szokásos hivatalos órákban megtekinthetők.

Eperjes, 1879. szeptemberhó 30-án.

M. k. pénzügyőri biztosság.

171 2-2

Kintis,
biztos.

Billigste Einkaufsquelle.

Ich beehre mich dem geehrten Publikum die höchste Anzeige zu machen, daß ich den Einkauf für die Herbst-Saison beendet habe, und empfehle mein reich sortirtes Lager in **Modestoffen, Flanelle, Cheviott, Terno, Seiden-Waaren, Tuch- und Schafwoll-Waaren, Tischzeuge, Rumburger, Holländer, Irländer und Garn Leinwände, Möbel-Stoffe & Teppiche** in größter Auswahl. Ferner **Regenmäntel, Mantons, Damen-Kleider in neuester Fagon**, sowie sämtliche in dieser Fachschlagende Artikel von der billigsten bis zur besten Qualität mit der Versicherung der reellsten und billigsten Bedienung

151 3-3

Hochachtungsvoll

Franz Böhm.

Nähmaschinen in Ratenzahlungen.

TEMESVÁRY MÓR cipő-gyára

Budapest, király-utca 1. szám Orczy-ház.

A téli szükségletekre ajánl nagyban és kicsinyben:

Hölgyek számára:
Nemez pongyola cipőket minden színben, sarokkal és csokorral 1 frt 80 kr.
Eberlasting vagy bőr-cugos topánokat magas vágással, a legfinomabban kiállítva 3 frt
Cugos börtopánokat, erős chagrin vagy borjubörből veres nemez béléssel, szegelve. Dupla talppal, esős időben tartós 3.40 kr.

Urak számára:
Topánokat, borju- vagy bagaria bőrből, szegzett és srófolt dupla talppal, igen erős 4 frt
Topánokat orosz lakbörből, szegzett dupla talppal, és srófunkával, munkába és esős időben való 4 frt 80 kr.
Térdesizmákat, dupla bagaria bőrből háromszoros csavarral ellátott dupla talppal, vizmentes 8 frt 80 kr.
Ugyanaz orosz lakk bagaria bőrből 12 frt
Megrendelések postai utánvét vagy az összeg beküldése mellett a legpontosabban megküldetnek.

Kimerítő árjegyzékek ingyen.

166

Kundmachung.

3-3

Die gefertigte Direction bringt hiermit zur Kenntniß, daß sie die zu einem höheren als **6%-tigen** Zinsfuße bei der Eperieser Volksbank angelegten Einlagen vom **1. Januar 1880** nur mit **6% verzinzen wird**; sie fordert daher alle Besitzer von Einlangsbücheln obiger Qualität auf, für den Fall, als ihnen diese Verzinsung nicht conveniren sollte, ihre Einlagen rechtzeitig kündigen zu wollen; eine Unterlassung der Kündigung wird als Einwilligung angesehen.

Gleichzeitig macht die Direction die Anzeige, daß sie von demselben Zeitpunkte angefangen den Zinsfuß in dem **Escompte- und Pfand-Geschäfte um 1%** herabsetzte.
Eperies, den 20. September 1879.

Die Direction
der „Eperieser Volksbank“.

Az

eperjesi takarékpénztárnál

a **6 százalékos betétek**

1880-ik évi januárhó 1-től

csak **5 százalékkal** fognak kamatoztatni,

miről ez intézet t. c. betevői ezennel értesítettnek.

Eperjes, 1879. évi szeptemberhó 22-én.

165 3-3

Az igazgatóság.

Nicholson

legújabb találmányu

daráló- és örlő-malma

gőz-, lőerőre és kézi hajtásra

nagy fontossággal szeszgyárakra, hizlaló-intézetek és gazdasátra.

Meglepő nagy munkaképesség, olcsó ár és csekély hajtóerő a főelőnyei ezen malmoknak.

Működésben látható:

NICHOLSON W. FÜLÖP gépgyárában,

BUDAPEST, Gyár-utca 48. szám.

170 2-6

Képes árjegyzékek minden gazdasági gépekről ingyen és bérmentve.

Az Eperjesi Bankegyletnél

elhelyezett betéti tőkék **1880. év január 1-től** csak **5 százalékkal** fognak kamatoztatni, miről a t. cz. betevők azon hozzáadással értesítettnek, miszerint be nem egyezések esetén a felmondást ideje korán bejelentésük. — Ugyan a fent kitett naptól fogva a váltó és zálogok kamatja egy százalékkal lesz állítatott.

Eperjes, 1879. október 3-án.

172 2-3

Az igazgatóság.

Der Eperieser Bankverein

wird vom **1 Januar 1880** sämtliche Einlagen nur mit **5% verzinzen**, wobei die p. t. Einläger mit den Bemerkungen verständigt werden, daß sie, im Falle ihnen die obige Verzinsung nicht convenirt, die Kündigung rechtzeitig vornehmen wollen. — Auch wurde beschloffen vom oben angeführten Tag an, den Zinsfuß bei Wechseln und Pfänder um **1%** herabzusetzen.

Eperies, den 3-ten Oktober 1879.

Die Direction.

Piller-Peklénben a Svinka folyón felállított három kerekű őrlő malom, három kendertörővel 1880. évi január 1-től három vagy több évre berbe adandó. — Közelebbi felvilágosítást nyújt alólírott tulajdonos Piller-Peklénben ut. posta Eperjes.

175 1-3

Piller Kálmán.

Hausverkauf.

Das auf der Eperieser Hauptgasse neben der großen Kaserne gelegene, den Erben **So-hanna Thein's** gehörige **Haus Nr. 258** ist aus freier Hand zu verkaufen.

Näheres bei Advokat **Robert Kyss** zu erfragen.

173 2-2

Árverési hirdetés.

Kis-Szeben város, Orkuta helység, és Nagy-Sáros község bor és hús fogyasztási adó beszedési joga az 1880, esetleg 1881 és 1882. évre nyilvános árverés útján haszonbérbe adatni fog.

Az árverés **1879 évi októberhó 13-án délelőtti 10 órakor** az eperjesi kir. pénzügyőri biztosság hivatalos helyiségében fog megtartani.

A berleti feltételek a biztosságnál az árverés előtt is, a szokásos hivatalos órákban megtekinthetők.

Eperjes, 1879. szeptemberhó 30-án.

M. k. pénzügyőri biztosság.

Kintis,
biztos.

171 2-2

Billigste Einkaufsquelle.

Ich beehre mich dem geehrten Publikum die höchste Anzeige zu machen, daß ich den Einkauf für die Herbst-Saison beendet habe, und empfehle mein reich sortirtes Lager in **Modestoffen, Flanelle, Cheviott, Terno, Seiden-Waaren, Tuch- und Schafwoll-Waaren, Tischzeuge, Rumburger, Holländer, Irländer und Garn Leinwände, Möbel-Stoffe & Teppiche** in größter Auswahl. Ferner **Regenmäntel, Mantons, Damen-Kleider in neuester Fagon**, sowie sämtliche in dieser Fachschlagende Artikel von der billigsten bis zur besten Qualität mit der Versicherung der reellsten und billigsten Bedienung

151 3-3

Hochachtungsvoll
Franz Böhm.

➔ Nähmaschinen in Ratenzahlungen. ➔

TEMESVÁRY MÓR cipő-gyára

Budapest, király-utca 1. szám Orczy-ház.

A téli szükségletekre ajánl nagyban és kicsinyben:

Hölgyek számára:
Nemez pongyola cipőket minden színben, sarokkal és csokorral 1 frt 80 kr.
Eberlasting vagy bőr-cugos topánokat magas vágással, a legfinomabban kiállítva 3 frt
Cugos börtopánokat, erős chagrin vagy borjubörből veres nemez béléssel, szegelve. Dupla talppal, esős időben tartós 3.40 kr.

Urak számára:
Topánokat, borju- vagy bagaria borból, szegzett és

sróftal dupla talppal, igen erős 4 frt

Topánokat orosz lakkbörből, szegzett dupla talppal, és srófmunkával, munkába és esős időben való 4 frt 80 kr.

Térdesizmákat, dupla bagaria borból háromszoros csavarral ellátott dupla talppal, vízmentes 8 frt 80 kr.

Ugyanaz orosz lakk bagaria borból 12 frt

Megrendelések postai utánvét vagy az összeg beküldése mellett a legpontosabban megküldetnek.

Kimerítő árjegyzékek ingyen.

166

Kundmachung.

3-3

Die gefertigte Direction bringt hiermit zur Kenntniß, daß sie die zu einem höheren als **6%-tigen** Zinsfuße bei der Eperieser Volksbank angelegten Einlagen vom **1. Januar 1880** nur mit **6% verzinzen wird**; sie fordert daher alle Besitzer von Einlangsbücheln obiger Qualität auf, für den Fall, als ihnen diese Verzinsung nicht conveniren sollte, ihre Einlagen rechtzeitig kündigen zu wollen; eine Unterlassung der Kündigung wird als Einwilligung angesehen.

Gleichzeitig macht die Direction die Anzeige, daß sie von demselben Zeitpunkte angefangen den Zinsfuß in dem **Escompte- und Pfand-Geschäfte um 1%** herabsetzte.

Eperies, den 20. September 1879.

Die Direction
der „Eperieser Volksbank“.

Az

eperjesi takarékpénztárnál
a 6 százalékos betétek
1880-ik évi januárhó 1-től
csak **5 százalékkal** fognak kamatoztatni,

miről ez intézet t. c. betevői ezennel értesítettnek.

Eperjes, 1879. évi szeptemberhó 22-én.

165 3-3

Az igazgatóság.

Nicholson

➔ legújabb találmányu ➔

daráló- és őrlő-malma

gőz-, lőerőre és kézihajtásra

nagy fontossággal szeszgyárakra, hizlaló-intézetek és gazdasátra.

Meglepő nagy munkaképesség, olcsó ár és csekély hajtóerő a főelőnyei ezen malmoknak.

Működésben látható:

NICHOLSON W. FÜLÖP gépgyárában,

BUDAPEST, Gyár-utca 48. szám.

170 2-6

➔ Képes árjegyzékek minden gazdasági gépekről ingyen és bérmentve. ➔

Neerolog. Folyó hó 4-én este hirtelen meghalt úszfalvi és mocsolyai Úsz István szivszélhűdés következtében, élete 56-ik évében.

A boldogult 18 év óta állott, mint tisztviselő a megye szolgálatában.

A hült tetemek innen Mocsolyára szállítottak át, hol az ottani családi sírboltban takarítottak el. Béke hamvaira!

Uj zeneművek. Táborzsky és Parsch zeneműkereskedésében megjelent: Négy kedvelt népdal. 1. Rá szállott a vadgalamb a zöld ágra. 2. Fekete száru cseresnye. 3. Ez a kis lány jól vigyázzon szivére. 4. Receptice haj! Énekhangra zongorakísérettel (vagy zongorára külön) alkalmazta Huber Sándor. Ára 80 kr.

Irodalom. Mehner Vilmos budapesti könyvereskedőnél megjelent „Képes lapok“ 26. füzetét következő változatos és érdekes tatalommal jelent meg:

A mi szabad Péternek, nem szabad Pálnak. Vig beszély. Irta: Lauka Husztáv. (Vége.) — Aisha Török életkép. Roberts Sándortól. — Az öreg ház. Pasqué Ernő beszélye. (Vége.) — Deamon Dan. Elbeszélés nyugati Kanadából. — A légsúlymérőkről. Kemenczky Kálmántól. — Báró Haymerle Henrik. — Gyermekek-tárlat New-Yorkban. — Harc a vizilóval. — A hinárban. — II. Mohamed szultán bevonulása Konstantinápolyba. — Az én kis madaraim. Rajz. Barna Sándortól. — Különfélék. — Előnyös ajánlat. — Honnan ered az ismeretség? — Apróságok. — Gondolatok. — Talányok. — Szerkesztői üzenetek. — Képek. Báró Heymerle Henrik. — Gyermekek-tárlat New-Yorkban. — Harc a vizilóval. — A hinárban. — II. Mohamed bevonulása Konstantinápolyba. — Előnyös ajánlat. — Honnan ered az ismeretség?

Szerkesztői üzenetek.

R. Géza Budapest. Köszönettel vettük, de kérjük a folytatásnak még legalább egy részét, hogy végleg határozassunk.

Eperjes, den 10. Oktober.

Man rühmt uns Ungarn nach, daß in unserer Volke das National-Bewußtsein und Selbstgefühl in nicht geringerem Grade vorhanden ist, als im Sohne Albions, oder im Danken. Dies ist nicht nur vollkommen richtig, sondern auch begründet. Hat ja der Ungar doch Grund genug, mit schwellender Brust auf seine Vergangenheit zu blicken, aus der ihm die Namen der Arpaden, Ludwigs des Großen, Johann Hunyady's, Mathias des Gerechten, der Zrínyi, Rákóczy und der anderen Helden hehr und glanzvoll in die Gegenwart herüberstrahlen.

Der Ungar ist stolz auf seine tausendjährige Verfassung, auf seine glorieichen Schlachten, auf den Lorbeer und die Märtyrerkronen seiner Helden, auf seine glänzenden Freiheitskriege und auf die Mission, welche seinem Volke in diesem Lande geworden.

Unter unseren Nachbarn gibt es zwar Manche, die da dreist behaupten, daß sich das in Folge des Erwähnten entwickelte National-Bewußtsein fremden Nationalitäten gegenüber in einem Grade offenbart, welcher die allgemein beobachteten Grenzen übersteigt. Diejenigen indessen, die ihre Ansichten nicht mit aus der Luft gegriffenen Motiven begründen; die einer ernsten Erwägung fähig sind, das Allgemeine nicht nach vereinzelt dastehenden Fällen beurtheilen und ihre Meinungen nicht aus der eigenen Befangenheit schöpfen, wissen eben so gut, wie wir Alle, daß dem bei Weiten nicht so ist.

Feuilleton.

Die Lorelei.

Stizze von Mathie St.

Folge mir geneigter Leser in die Residenzstadt München. Es ist um das Jahr 1848.

Es mag vielleicht 12 Uhr sein. Bei Baron Fels hat sich eine kleine Gesellschaft zum Diner eingefunden. Das Gespräch war sehr lebhaft und drehte sich größtentheils um die Ereignisse der letzten Tage, ja der letzten 24 Stunden. Die Versammlung bestand aus 3-4 Herren, der Baronin, ihrem Gemal, ihrem Sohn und zwei jungen Damen, von denen die eine die Tochter des Hauses, die andere eine entfernte Verwandte war, die sich eben zu Besuch bei Fels befand.

Einer der Herren war der Adjutant des Prinzen Karl von Bayern und erzählte auf's Genaueste den Verlauf jenes Aufbruchs der Tags zuvor stattgefunden und durch den Prinzen gedämpft worden war.

Alle lauschten aufmerksam. Der Adjutant erzählte weiter, wie Lolla in die Residenz gekommen, wie sie den König zu sprechen verlangte, wie man sie abgewiesen. — „Also wirklich“ riefen die Anwesenden. Der junge Baron Fels hatte rasch den Kopf erhoben und in seinem dunkeln Auge bligte ein zuckender Strahl. Niemand bemerkte es Charlotte ausgenommen, um deren Lippen ein düsteres Lächeln spielte. Die Dame mochte vielleicht 18 Jahre zählen; hübsch war sie nicht, doch trugen ihre Züge das Gepräge des Geistes.

Ihr lebhaftes Auge hing an den Zügen des Barons, gleichsam um darin zu lesen. Etwas später näherte sie sich ihm unter irgend einem Vorwand und flüsterte ihm leise zu:

„Ich weiß um Ihr Geheimniß.“

Der junge Mann sah sie erstaunt an.

Seit sich uns Gelegenheit geboten, unsere Aufmerksamkeit und Kraft Friedenswerken zuzuwenden und die Förderung unseres inneren Aufschwunges in Angriff zu nehmen, hat sich auch das Ausland herbeigelaufen, unsere Zustände einer eingehenderen Prüfung zu unterziehen und nicht aus Sagen und Märchen, zu welchen noch die Hunnen- und Avarenzüge Anlaß gegeben, Stoff zu Werken zu schöpfen, welche über Land, Leute und Verhältnisse in Ungarn handeln. Wir haben derartige mit einer erstaunlichen Frechheit und einer Unkenntniß der ungarischen Geschichte, geschriebenen Werke gelesen, welche in uns ein mächtiges Schamgefühl erregten, weil bei uns Schüler der ersten Gynnasialklassen in unserer Geschichte unvergleichlich besser orientirt sind, als jene „Doctoren und Professoren“, die sich nicht entblödeten, Behauptungen aufzustellen, deren Odium, welches bis jetzt uns betraf, allmählig auf diejenigen zurückfallen wird, die sich dieselben zu Schulden kommen ließen.

Wie gesagt — weiß man es heute schon auch im Auslande, daß wir nicht nur Betyären und Rózsá Sándor's im Lande haben, aber ein kulturfähiges, strebames Volk, welches es in Bezug auf natürliche Intelligenz und urwüchsiges noch unererbte Kraft mit jedem Volke des Auslandes aufnehmen. Auch ist es nicht mehr unbekannt, daß wir im Interesse unseres allgemeinen Aufschwunges, zu welchem unser unsterbliche Széchenyi den ersten mächtigen Anstoß gab, innerhalb der letzten Jahrzehnte thatächlich mehr gethan haben, als irgend eine andere Nation, welchen — abgesehen davon, daß sie sich bedeutend günstigerer Verhältnisse erfreuten — überdies noch reichlichere Mittel zu Gebote standen und daß, wenn wir in dieser Beziehung einen Fehler begangen haben, es der war, daß wir mit fieberhafter Hast und Eile Hand ans Werk gelegt haben, um den edlen Wettstreit mit anderen zivilisirten Völkern je eher aufnehmen zu können. Wir haben eine selbstständige, nationale Kunst aufzuweisen, welche so schöne Blüten getragen, die — wie jedem wirklich Gebildeten bekannt — sich denen des Auslandes würdig an die Seite stellen.

Wir haben also nicht bloß eine Vergangenheit, deren wir uns rühmen können, sondern trotz der harten Schicksalsschläge, welche uns getroffen, auch eine Gegenwart und die Sympathien, welcher uns das unbefangene Ausland in so überwältigend großartigen Maße theilhaftig machte, wie auch die Gerechtigkeit, welche es uns widerfahren ließ, bieten ein glänzendes Zeugniß dessen, daß wir nicht mehr für einen morschen, hin-fälligen sondern für einen lebensfähigen, kräftigen Stamm angesehen werden, welcher im Stande ist, nicht nur den Stürmen der Gegenwart, sondern auch jenen der Zukunft die Stirne zu bieten.

Wir haben also Grund sowohl als auch das gute Recht unser Nationalbewußtsein zu pflegen. Wird von Seite einiger unserer Nachbarn trotzdem behauptet, daß, daselbe die Grenzen überschreitet, so ist dies eine Verläumdung, denn wir wissen es aus eigener Erfahrung, daß kein Volk der Welt Fremden gegenüber so aufrichtig zuvorkommend ist, als eben wir.

Befindet sich in unserer Mitte Jemand, der unserer Sprache nicht mächtig ist, so bedient sich die ganze Gesellschaft des Betreffenden Sprache und hat sich ein Fremder die Mühe genommen es in unserer Sprache so weit zu bringen, um einige Sätze, wenn auch nicht richtig zu sprechen, so wird dies mit Freude aufgenommen. Man wolle hingegen nach Deutschland oder wohin immer gehen, und die betreffende Landessprache nicht vollkommen korrekt sprechen, so wird man nicht nur verspottet, sondern überdies noch für einen richtigen Barbaren erklärt.

Wir sind also sehr tolerant und gehen in unserer

„Was meinen Sie damit?“
 „Sie lieben Lolla Montez“
 „Sie haben Recht. Verrathen sie mich nicht.“
 „Nein, bei meiner Ehre.“
 Damit kehrte Lotte zurück und nahm ihren Platz wieder neben Baroness Fels ein.
 „Lotte“ bemerkte Marie v. Fels „gib Acht, daß Du dich nicht verrathest.“
 „Wie so?“
 „Nun, Du betrachtetest soeben meinen Bruder, als ob Du ihn verbrennen wolltest.“
 „Wirklich?“
 „Ja, gib Acht.“
 „Gewiß, Marie, ich danke Dir. Nur Du verr... mein Gott, was ist das!“ — und Alle eilten ans Fenster. Schräg gegenüber lag Lolla's Palast. Dahin drängte sich nun wüthend und tobend die Volksmasse. Steine werden geschleudert, betäubendes Geschrei ertönt; man versucht der Thore zu sprengen... vergebens. Die Menschenmenge wächst, das Gedränge nimmt zu — da siehe — das Portale fliegt auf — ein Wagen bespannt mit schäumenden Rossen fährt im Galopp durch die dichte Menge und zerschellt dieselbe.
 Erstaunen lähmt alle Anwesenden.
 In die Ecke des Wagens gedrückt erblickt man bleich, und Fieberangst im flammenden Auge die schönste aller Frauen; — sie die mit dämonischem Zauber des Landes König gefesselt hielt; sie, die die Geschichte des Staates mit einem Lächeln lenken konnte, sie, die Ludwig abjöttisch liebte — Lolla Montez die Gräfin von Landsfeld.

Ihre Herrlichkeit war zu Ende.
 Das sagte sie sich. Flucht allein konnte sie retten. Mit unerhörtem Muth hatte wie wir gesehen, dieses letzte und einzige Mittel ergriffen. Vielleicht wäre das kühne Wagniß mißlungen, hätte das Ungarns oder Frankreichs Volk das Palais belagert; denn weder

diesbezüglichen Höflichkeit vielleicht oft weiter, als rätthlich ist; denn eben diese Höflichkeit wird nur zu off-mißgedeutet.

Ist es ja z. B. erst kürzlich vorgekommen, daß eine heimische Firma, ihren natürlicher Weise in ungarischer Sprache verfaßten Protokollirungsbescheid einer Wiener Firma, welche ihre Vereinerung zum größten Theile ungarischen Produkten und hiesigen Geschäften zu verdanken hat, diesen Bescheid mit Verletzung allen Anstandes zurücksendete, weil sie nur der „zivilisirten Sprachen“ kundig ist. Es ist war, daß so ein Vorgehen nicht bloß in das Reich der Grobheit, sondern auch in jenes der Bornirtheit gehört; wie dem aber auch sei, so erscheint es angehtichts solcher Thatfachen nicht unzweckmäßig von nun an auch unsrerseits nicht Alles zu verstehen, was uns in deutscher Sprache gestellt wird.

Der Gesekentwurf über die ungarische Staatsbürgerschaft.

Wir haben in unserem Blatte zu wiederholten Malen Gelegenheit gefunden, auseinanderzusetzen, wie fühlbar der Mangel eines Gesetzes über die Staatsbürgerschaft ist. Dem Mangel soll abgeholfen werden und liegt bereits auch der diesbezügliche Gesekentwurf vor, welchen wir im Nachfolgenden reproduzieren.

Gesekentwurf über die Erwerbung und den Verlust der ungarischen Staatsbürgerschaft.

§. 1. In sämtlichen Ländern der ungarischen Krone ist die Staatsbürgerschaft eine und dieselbe.

§. 2. Die ungarische Staatsbürgerschaft wird nur in der folgenden Weise erworben: 1. durch Abstammung, 2. durch Legitimierung, 3. durch Ehe, 4. durch besondere Aufnahme in den Staatsverband.

§. 3. Durch Abstammung erwerben die legitimen Kinder des ungarischen Staatsbürgers die Staatsbürgerschaft ihres Vaters, die illegitimen Kinder einer ungarischen Staatsbürgerin aber die Staatsbürgerschaft ihrer Mutter, in beiden auch dann, wenn der Geburtsort sich im Auslande befindet.

§. 4. Durch nachträgliche Ehe oder durch Legitimierung auf dem Wege der königlichen Gnade erwerben die von einer Ausländerin geborenen illegitimen Kinder eines ungarischen Staatsbürgers die Staatsbürgerschaft ihres Vaters.

§. 5. Durch Ehe erwirbt die ungarische Staatsbürgerschaft jene Ausländerin, die einen ungarischen Staatsbürger heirathet.

§. 6. Durch besondere Aufnahme in den Staatsverband erwirbt die ungarische Staatsbürgerschaft jener Ausländer, der von einer der im §. 11 genannten Behörden ein Infolats-Dokument, oder von Sr. Majestät ein Infolats-Diplom erhält und den ungarischen Staatsbürger-Eid oder die Angelobung leistet.

§. 7. Die durch einen in den Staatsverband aufgenommenen Mann erworbene ungarische Staatsbürgerschaft erstreckt sich auf dessen legitime Gattin und unter väterlicher Gewalt stehende minorene legitime Kinder.

§. 8. Mit einem Infolats-Diplom kann unter die ungarischen Staatsbürger nur jener Ausländer aufgenommen werden, welcher:

1. den Gesetzen seines eigenen Vaterlandes gemäß die Fähigkeit zur Vornahme rechtlicher Handlungen besitzt, oder wenn den diesbezüglichen Mangel die Einwilligung seines Vaters oder Vormundes ersetzt;
2. in den Verband irgend einer inländischen Gemeinde aufgenommen ist, beziehungsweise dessen

Fortsetzung am Hauptblatte.

der tapfere Sohn Frankreichs, noch der rasch handelnde Ungar wären durch das Unvorhergesehene außer Fassung gekommen. Die friedliebenden Bewohner Münchens jedoch, denen es eingefallen war, Revolution zu machen, die aber gar kein Talent dazu besaßen, zogen sich brummend in die Schänken zurück. Ein paar Glas Hofbräuhausbier hatten gar bald zur wohlthätigen Folge, daß alle weitem Empörungsgedanken aufgegeben wurden.

Als sich die Menge zerstreute, zogen sich auch unsere Bekannte vom Fenster zurück.

Baron Fels nahm das Wort:

„Meine Herren, danken wir Gott, daß er diese Lorelei endlich bestraft hat, die mit ihrem Zauber unseren theueren Landesfürsten berückt hat, die die Jugend des Landes zu verführen drohte; danken wir ihm, daß er uns befreit hat von diesem schönen Satan und leeren wir ein Glas auf das Wohl des Königs... er lebe hoch!“

Alle gehorchten dem Beispiele des Hausherrn; Baron Herbert Fels stand blaß aber ruhig im Kreise der Herren, Lotte verfolgte jede seiner Bewegungen. Wer litt mehr, sie oder er? Es wäre schwer zu entscheiden.

„Noch ein Glas auf das Wohl des Prinzen Karl von Bayern!“ rief abermals der alte Herr.

Und nun ertönte mit sichtbarer Begeisterung der Ruf „Er lebe hoch,“ denn an ihm hingen alle Herzen, an diesem hohen, edlen Herren. Herbert blieb ziemlich theilnahmslos. Zufällig fiel sein Auge auf Charlotte und begegnete einem flammenden besetzten Blick. Er trat ihr näher und sagte bitteren Tones: „Sie freuen sich über mein Unglück.“

Auf Lotte's Lippen schwebte eine leidenschaftliche Verneinung, allein sie befaß sich und frug so kühl als möglich:

„Sie sind dessen gewiß? Ja Baron?“

„Ich bin dessen gewiß.“

(Fortsetzung folgt).

Közgazdaság.

Az osztrák-magyar életbiztosító-társulatok 1878. évi üzleteredményeiről

A következőket olvassuk a „Neue freie Presse“-ben: „Ha az osztrák-magyar életbiztosító-társulatok 1878. évi mérlegét az előzetes évekről szólókkal összehasonlítjuk, kitűnik, hogy idközben ez intézetek helyzete lényegesen javult. Az egyes intézetek szilárdulása jelentékenyen haladt előre, mint többnyire az eszközölt nagyobb mérvű leírások mutatják; így pl. az elszámolandó szervezési költségek 1876. év végével még 218,000 forint téve, 1878. évével 44,500 frtra apadtak, továbbá ugyanezen időszakban az el nem számolt ügynöki díjakból 360,000 forint iratott le,

ugy, hogy 1878. végével csupán 433,000 frt maradt még elszámolatlanul, mely összeg 6 társulat terhére esik. Az üzleti eredmények 1878. évben sokkal kedvezőbbek voltak az előzetes évekké szemben, habár sajnálatlall kell constatálnunk, miszerint az élet növekvésének jelentékenysége legjobban bizonyítja, hogy mennyire hiányzik a közönségnél még mindig a helyes fölfogás, az életbiztosítás szükségessége iránt. Liquidációk nem fordultak elő, ellenben számításba veendő meg egy új társulat eredményei, és ekként a lefolyt évben 20 társulat foglalkozott Osztrák-Magyarországon az életbiztosítással. Összeállításunk csak 19 társulatot foglal magában, amennyiben a „Tisza“ még nem tett közlése mérleget; némely mérleg nem elég kimerítő, noha e téren is a megelőző évekké szemben jelentékeny haladás mutatkozik. Azonban nagyon hiányosak azon adatok, melyek a

valószínű halálozások arányát a tényleg bekövetkezett halálozásokhoz képest megállapítják, holott ezek az életbiztosításnál a legfontosabb tényező egyikét képezik, amennyiben tartós túlhalálozás a risicó rosz kiválasztását jelenti. A különböző tételek egybefoglalása szintén nehezíti az eredmények pontos előadását, mi ismét arra kényszerített bennünket, hogy némely tételt megközelítőleg fölösszunk és ezt az illető helyen csillag által megjelöljük. Az előbbi évek beosztása változatlanul fenntartott, miután valamennyi a társulási biztosításra (associatio) vonatkozó adat elkülönítetett, amennyiben ezt az egyes mérlegek részletessége lehetővé tette; a többi anyag négy táblázatra van beosztva: I. A biztosítási mozgalom. II. Bevétel és kiadások. III. A vagyon elhelyezése. IV. A társulat tartozásai.

I. A biztosítások állománya.

A társulat neve	Az igazgatóság székhelye	Mióta folytatja a biztosítást?	Társulat- vagy közönségi bizt.-társ.	1878. január 1-én biztosítva volt				Új biztosítások kötötték				Az év végével biztosítva volt				Visszbiztosítások	
				egyen	halálesetre	életesetre	járadékok	egyen	Tőke	járadékok	egyen	halálesetre	életesetre	járadékok	Növekvés tökébiztosításoknál		Csökkenés tökébiztosításoknál
Generali	Trieszt	1834	R.	38,953	45.755,753	11.765.610	290,311	2805	6.852,906	14,262	38,242	46.469,941	12.073,912	237,011	1.023,490	—	1.785,076
Janus	Bécs	1839	K	22,605	16.486,354	2.779,346	71,021	1838	2.962,875	5190	22,583	16.946,507	3.144,610	74,107	815,417	1.000,000*	1.081,655
Azienda ¹⁾	Trieszt	1852	R.	16,485	8.000,000*	62,362*	19,790	1000*	1.500,000	—	16,485	8.000,000*	620,362*	19,790	?	5.313,273	500,000*
Riunione Adriatica	"	1856	R.	19,795	18.866,885	4.781,092	87,610	1806	3.013,932	8748	18,614	18.672,044	5.021,812	50,021	55,879	—	3.184,139
Anker	Bécs	1859	R.	15,844	29.958,119	6.687,538	69,794	1578	4.262,500	850	16,445	30.442,373	7.825,478	42,820	1.622,194	29.536,289	3.882,380
Austria	"	1860	K.	32,337	9.555,583	2.165,435	22,275	2700	1.936,097	—	32,161	9.677,341	2.334,290	5784	290,513	1.000,000*	250,000*
Hivatalnokok egylete	Budapest	1863	R.	15,388	20.079,339	7.838,628	54,117	1500*	3.895,642	—	15,477	20.511,410	8.269,200	6403	862,643	—	1.259,017
Patia	Bécs	1865	K.	29,080	24.160,704	3.073,333	53,875	3265	3.160,297	6452	30,465	25.374,536	3.285,182	56,109	1.425,681	—	755,635
Phönix ²⁾	"	1867	K.	12,998	6.935,404	413,220	49,652	1822	1.683,506	20	11,121	7.253,224	443,560	24,297	348,130	1.000,000*	485,599
Donau	"	1862	R.	5,540	7.275,807	986,072	39,972	538	811,421	—	5,496	7.188,949	962,851	7972	110,079	—	861,676
Pesti	Budapest	1868	R.	8,578	10.452,602	336,635	51,369	784	1.328,547	1200	8604	10.746,767	319,624	25,422	277,154	—	1.037,213
Slavia	Prága	1869	K.	3,574	3.307,490	2.012,861	25,804	645	941,907	—	3,647	3.278,173	2.159,738	754	117,567	340,591	410,040
Praha ³⁾	"	1869	K.	8020*	2.631,500*	—	10,340	1280	625,820	36	5903	4.211,325	107,975	1876	—	12,119	4.838,405
Transsylvania	N.-Szeben	1869	K.	2428	1.612,205	138,900	—	668	473,385	—	2521	1.646,070	138,800	—	34,365	109,491	60,000*
Concordia	Reichenberg	1870	K.	1888	1.171,949	28,600	540	172	191,370	500	1917	1.183,844	27,200	1040	10,496	200,000*	100,000*
Honi	Bécs	1870	K.	7530	3.821,323	307,690	34,800	3985	1.180,642	—	10,000	3.950,581	267,428	24,800	88,996	1.000,000*	222,550
Krakói	Krakó	1874	K.	2500*	4.570,028	718,063	15,542	600*	1.606,749	1110	2700*	5.234,004	1.018,486	7632	964,399	107,187	700,000*
Szt.-György	Bécs	1877	K.	—	—	—	—	738	502,950	—	508	355,150	—	—	355,150	—	50,000*

*) Körülbelül. ¹⁾ 1876. évi adatok alapján. ²⁾ 1876/78. mérleg átlaga. ³⁾ Megközelítőleg, amennyiben mérleg nem kaphattunk.

Az 1878. év kezdetén az osztrák-magyar intézeteknél (társulási biztosításokon kívül) érvényben állott 249,133 kötvény 263,625,279 forint biztosított tőkével és 897,103 frt járadékkal. Ujjonnan biztosított 27,724 egyén 37,107,626 forint tőkével = 14.1 százalékkal és 37,330 frt járadék = 4.2 százalékkal; a biztosított esetek bekövetkezéssel esedékessé váltott 5202 biztosítás 5.135,851 forinttal = 1.9 százalékkal (4.329,086 frt halál- és 806,765 frt életesetre), továbbá 343,059 frt járadék = 38.2 százalékkal; csökkenés önkényes kilépés által: 20,747 kötvény 23,812,807 frttal = 9 százalékkal és 5586 frt járadék = 0.6 százalékkal; az év végével tehát biztosítva volt 251,008 egyén 271 millió 784,247 frt tőkével = 183.1 százalékkal és 585,838 frt = 65.3 százalékkal a január 1-én biztosítva volt tőke és járadéknak. Visszbiztosítások fennállottak az év végével 47,084,736 frt összegben. Más társulatoknál visszbiztosítva volt 17,154,990 frt = 6.3 százaléka a tökébiztosításoknak.

Mérleg tökébiztosításoknál 15 társulat 122,198 fnyi csökkenést mutat föl; 2 intézetről hiányzanak az adatok. Ellenben a járadék biztosítások nagy mérvben csökkentek egy jelentékeny járadékos, Potocki gróf elhunytá folytán, ki az osztrák intézetektől körülbelül 300,000 frt évi járadékot hozott. Ha az egyes intézetek biztosított járadék-összegeit az év kezdetén és végén összehasonlítjuk, belátjuk, hogy mely jelentékeny összegekkel voltak az egyes társulatok részesítve; mindenesetre nem állott ily nagymérvű risicó saját számlára való átvállalása semmi arányban a szokásos üzletgyakorlattal, mely szerint már 10,000 fnyi haláleset-biztosításnál a visszfordozás más társulatoknál eszközöltetik. A biztosított egyének száma 1874-el = 0.7 százalékkal emelkedett. Hogy ezen eredmények az előzetes évekhöz képest sokkal kedvezőbbek, mutatja a következő összeállítás, mely-

Növekvés forintokban	Csökkenés forintokban	Netto vagy
1873 22 társ. 25.086,301	3 társ. 4.185,922	+ 19.902,279
1874 17 " 12.600,912	7 " 9.073,264	+ 3.547,648
1875 14 " 11.441,796	7 " 11.520,776	- 78,980
1876 10 " 7.244,577	8 " 8.162,478	- 918,401
1877 11 " 4.311,557	5 " 3.540,893	+ 770,665
1878 15 " 8,281,166	2 " 122,198	+ 8,158,868

A növekvés 1878. évben tehát majdnem háromszor annyit tesz, mint az előzetes 4 év eredményei és emellett a visszbiztosításba adott összegek csupán 479,000 forinttal emelkedtek.

II. Bevételek és kiadások.

A társulat neve	Bevételek			Kiadások										Az összes bevétel százalékékként				
	Biztosítási díjbevételek	Kamatok és különfélék	Összesen	halál-esetekért	életeseti bizt.-sokért	járadékokért	visszavásárlásokért	visszbiztosított díjak	Költségek és provisiók	Veszteségek és leírások	Maradvány	tartalék-növekvés	Összesen	Kifizetés tökébiztosításokért	Költségek	Nyereség		
Generali	2.502,685	605,244	3.107,929	973,082	323,143	217,035	032,883	52,116	371,392	—	83,697 ¹⁾	554,581	22.2	2.107,929	48.7	12.2	2.7	
Janus	669,760	237,342	907,102	321,070	18,880	38,107	38,146	34,989	123,474	15,498	111,712	205,027	30.6	907,102	41.7	19.6	12.3	
Azienda ²⁾	414,295	67,922	482,217	185,342	10,000*	10,000*	50,000	14,000*	100,000*	—	22,833	89,842	21.7	482,217	49.6	20.7	4.8	
Riunione ³⁾	876,567	227,856	1.104,423	370,652	126,716	63,488	71,017	111,733	139,550	—	75,430 ¹²⁾	145,837	16.6	1.104,423	50.7	12.6	6.8	
Anker	1.219,375	502,774	4.722,149	685,577	5,500	48,420	67,361	129,260	279,656	104,419	211,244 ¹⁾	190,712	15.6	1.722,149	42.9	16.2	12.2	
Austria	422,502	73,612 ⁷⁾	496,114	229,405	34,240	18,344	8,463	7,289	129,098	8,827	18,178	42,279	10.0	496,114	56.8	26.1	3.7	
Első magyar	1.061,680	409,363	1.470,043	370,912	155,545	44,755	89,224	43,115	158,689	4,660	474,416	129,727	12.2	1.474,533	38.8	10.8	32.2	
Hivatalnokok egylete	910,354	135,000	1.045,354	331,298	28,611	4,367	53,256	25,123	148,340	13,448	7,064	433,847	47.7	1.046,354	34.8	14.2	0.7	
Patia	353,151	54,900	408,051	113,332	10,000*	34,487*	10,816	17,249	109,884	128,260 ⁸⁾	4,521	—	20,508 ⁹⁾	—	408,051	38.7	26.9	1.1
Phönix ⁴⁾	329,953	42,073	372,026	94,191	7,133	22,278	17,323	27,189	52,710	49,527 ⁸⁾	12,422	89,235	27.1	372,026	38.2	14.2	3.3	
Donau	365,965	96,865	462,830	216,171	32,740	37,556	30,955	34,880	57,850	—	102,930	—	49,352 ⁹⁾	—	462,830	61.9	12.5	22.2
Pesti	214,212	55,162	269,374	63,463	6,443	16,755	26,169	14,066	53,206	—	15,538	73,644	34.4	269,374	32.2	19.8	5.8	
Slavia	167,615	21,042	188,657	81,825	239	9,216	7,402	11,079	50,165	21,312	7,144	—	2,755 ⁹⁾	—	188,657	48.4	26.6	3.8
Praha ⁵⁾	69,520	30,408	99,928	25,619	2,980	—	3,350	9,005	22,295	7,729	13,737	15,163	21.8	99,928	28.5	22.3	13.7	
Transsylvania	57,877	5,565 ⁶⁾	63,442	26,212	—	—	2,329	1,930	19,611	1,071	4,467 ³⁾	7,822	13.5	63,442	41.3	30.9	7.1	
Concordia	36,000*	4,928	40,928	5,975	—	550	2,442	3,673	13,426	1,612	4,176	9,063	25.1	40,928	15.9	32.8	10.2	
Honi	240,000*	61,599	301,599	54,509	5,900*	24,000*	10,121*	8,116	125,877	32,244	2,052 ¹⁾	39,680 ¹¹⁾	—	301,599	27.7	41.6	0.7	
Krakói	233,020	36,578	269,598	38,893	—	9,000*	8,606*	25,479	40,845	39,038 ⁸⁾	43,829	62,909	27.0	268,598	19.8	14.2	16.3	
Szt.-György	12,018	277	11,740	1,100	—	—	—	9,453	8,453	457	—	3,637	4,416	36.7	11,740	9.1	70.3	—

¹⁾ Beletérve a biztosítottak nyereség-résztét 78,512 frttal ²⁾ A biztosítottak nyereség-résztét 59,101 frttal beletérve. ³⁾ Ebből 3820 frt a részletgyek tulajdonosait szerint. ⁴⁾ A házidél és társulási részlet levonása után. ⁵⁾ Az előzetes évekből származó valamennyi el nem számolt provisió leiratott. ⁶⁾ Csökkenés a Potocki-féle járadék lejáratára szolgáló vagyonot illeti, a tartalék-csökkenés pedig a Potocki-féle járadékból származik. ⁷⁾ Ebből 20,566 frt a biztosított feleket illeti.

A bevételek és kiadások, az associatiókra vonatkozók bele nem értve, (emely intézetnél az utóbbiakat nem lehetett elkülöníteni) következőképen lettek fölössztva: A díjbevételek 10,156,545 frttal tett és 402,486 frttal emelkedett az előzetes évhez képest, voltaképen 722,489 frttal, amennyiben 1877-beu 220,000 fnyi tökéjárdék betétel eszközöltetett. A kamatok 2,669,955 frtra rugtak = 4.98 százaléka a kamatosítandó alapoknak, a kamatláb tehát 0.06 százalékkal kedvezőbb, mint az 1876—1877. években. Kiadott: esedékes biztosításokért 5,507,406 frt = 43.3 százaléka az összbevételeknek, 54.7 százaléka a díjbevételeknek; visszavásárlásokért 1,028,973 frt = 8.01 százaléka az összbevételeknek, 10.1 százaléka az díjbevételeknek; visszbiztosításokért 571,273 frt = 4.4 százaléka az összbevételeknek, 5.6 százaléka a díjbevételeknek; költségekért 2,004,659 fr = 15.5 százaléka az összbevételeknek, 19.7 százaléka a díjbevételeknek; leírásokért 428,103 frt = 3.3 százaléka az összbevételeknek, 4.2 százaléka a díjbevételeknek.

Ha e számokat összehasonlítjuk, ugy az 1878. év némely tételben kedvezőtlenebb eredményt mutat fel, ugyan, ez azonban csak látszólagos, amennyiben e mellett azon mérvadó tényezőket is tekintetbe kell venni, melyek például a költségek emelkedését vagy a csekélyebb tartalék-növekvést idézték elő. Első sorban a kifizetések vettek nagyobb százalékot igénybe a lefolyt évben; a halálozás majdnem valamennyi társulatnál kedvezőtlenül vala és néha jóval fölül multa v számtanszerűleg várható haláleseteket. A mi különösen az utolsó években majdnem mindig egyforma volt „járadék“ tétel illeti, a legközelebbi szármalakkal sokkal csekélyebb összeget fognak kimutatni, mivel gróf Potocki halála által körülbelül 300,000 frt járadék lejárt. E járadékos halála némely intézetnek lehetővé tette, hogy dacára a nagyobb halálozásnak jelentékeny leírásokat eszközöljön és még nyereséget is mutasson föl, mivel az említett haláleset folytán körülbelül egy millió díjtartalék folyóvá vált, melyben a társulatok nyereség gyanánt részesültek.

E helyütt ismételve nyilvánítt abbeli ohajunknak kívánók

